

Yalla Yalla!
Basiscursus Arabisch

Op weg naar A1

Docentenhandleiding

Josien Boetje,
Mariska Keizer Verbeek &
Rami al-Sheikh

Deze **docentenhandleiding** hoort bij *Yalla Yalla! – Basiscursus Arabisch* van Josien Boetje, Mariska Keizer Verbeek & Rami al-Sheikh.

© 2021 Uitgeverij Coutinho bv

Alle rechten voorbehouden.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16h Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl).

Uitgeverij Coutinho

Postbus 333

1400 AH Bussum

info@coutinho.nl

www.coutinho.nl

Noot van de uitgever

Wij hebben alle moeite gedaan om rechthebbenden van copyright te achterhalen. Personen of instanties die aanspraak maken op bepaalde rechten, wordt vriendelijk verzocht contact op te nemen met de uitgever.

ISBN: 978 90 469 0703 0 (tekstboek) / 978 90 469 0704 7 (oefenboek)

NUR: 630

Inhoud

1	Praktische beschrijving van de cursus	5
1.1	Tekstboek	5
1.2	Oefenboek	10
1.3	Website	10
1.4	Schrijfschrift	10
1.5	Dialectkaternen	11
1.6	Docentenmateriaal	13
2	Didactische achtergronden	14
2.1	Europees Referentiekader (ERK)	14
2.2	Typologie van Neuner	15
2.3	Betekenisvol oefenen	15
3	Aanwijzingen per les	17
3.0	Algemeen: in de klassikale les	17
3.1	Introductie (Yalla Yalla! Laten we beginnen)	17
3.2	Les 1	17
3.3	Les 2	21
3.4	Les 3	24
3.5	Les 4	27
3.6	Les 5	29
3.7	Les 6	31
3.8	Les 7	33
	Bijlage	
	Werkvormen en variaties voor het talenonderwijs	34
1	Leesvaardigheid	34
1.1	Voorspellen en controleren	34
1.2	Structureren	34
1.3	Tekstbegrip	35

2	Luistervaardigheid	35
2.1	Voorafgaand aan het luisteren	35
2.2	Oriënterend luisteren	36
2.3	Verstavaardigheid	36
2.4	Begrijpend luisteren	37
3	Schrijfvaardigheid	37
3.1	Stap voor stap naar eigen tekstproductie	37
3.2	Andere schrijfoefeningen	38
4	Spreek- en gespreksvaardigheid	38
5	Dictoglos	41
6	Woordenschat	41
7	Aanbevolen literatuur en websites	42

1 Praktische beschrijving van de cursus

De basiscursus *Yalla Yalla! – deel 1* bestaat uit een tekstboek, oefenboek, schrijfschrift, drie dialectkaternen voor Marokkaans, Syrisch en Egyptisch, online materiaal per les en materiaal voor de docent. Deel 1 leidt op tot halverwege A1 van het ERK.

Het uitgangspunt van het boek is het leren van praktisch en communicatief Arabisch. Daarom zijn de naamvalsuitgangen bewust weggelaten. Mocht je hier als docent toch mee willen werken, dan kun je deze zelf toevoegen. Het doel is dat de cursist aan het eind van de cursus in staat is om zichzelf te redden in een eenvoudig gesprek met een Arabisch-talige, zonder daarbij te formeel over te komen en zonder hierbij te kiezen voor één specifiek dialect.

Het duurt gemiddeld 3 lesuren om een hoofdstuk uit het boek te behandelen, of 1,5 uur bij een intensieve cursus met meer zelfstudie voor de cursisten. Gemiddeld zijn we uitgegaan van 12 lessen van 1,5 uur om *Yalla Yalla! – deel 1* te behandelen.

1.1 Tekstboek

Het tekstboek bestaat uit zeven hoofdstukken (in het tekstboek ‘les’ genoemd), waarvan het laatste hoofdstuk een herhalings- en verdiepingshoofdstuk is. Het voorwerk bestaat uit een voorwoord, een inhoudsopgave, een leeswijzer voor de cursist met uitleg over het boek en een overzicht van gebruikte pictogrammen en een inleiding: ‘Yalla Yalla! Laten we beginnen’. Het nawerk bestaat uit een overzicht van de grammatica, een overzicht van het Arabische alfabet, een overzicht van woorden en zinnen en tot slot een alfabetische woordenlijst Arabisch-Nederlands.

Het tekstboek is steeds opgedeeld in de onderdelen Luisteren en lezen (teksten), Grammatica, Het alfabet, Cultuur, Woorden en zinnen (woordenlijsten) en Taalportfolio. Deze vaste volgorde sluit aan bij de centrale rol die we geven aan het leren communiceren. Hierbij is het principe gehanteerd dat de cursist eerst betekenisvolle input in het Arabisch krijgt, oplopend van eenvoudig naar moeilijk. Op inductieve manier leert de cursist de belangrijkste grammatica en woorden van de les kennen. Pas na het werken aan de teksten wordt de behandelde grammatica gepresenteerd. Omdat de cursisten deze al zijn tegengekomen en al hebben toegepast, hoef je minder lang bij de grammatica stil te staan.

Het idee is dat het tekstboek inclusief de opdrachten¹ gezamenlijk in de les worden behandeld. De oefeningen uit het oefenboek worden thuis door de cursisten gemaakt. Indien gewenst kun je ervoor kiezen om enkele oefeningen uit het oefenboek klassikaal te maken. Elke les bevat onderdelen en/of opdrachten met een plus-icoon. Deze opdrachten zijn optioneel en bedoeld voor cursisten die extra oefening of meer uitdaging willen. Hiermee kun je als docent differentiëren op niveau.

Het is niet strikt noodzakelijk om de onderdelen van het hoofdstuk in de gegeven volgorde te behandelen. Je zou ervoor kunnen kiezen om eerst de letters te behandelen en pas daarna met de teksten aan de slag te gaan. Verder is het aan te bevelen om elke les te starten met een korte herhaling of opfrisser van de geleerde letters en woorden van de voorgaande les, alvorens de nieuwe stof te presenteren.

Letters

De letters van het Arabische alfabet worden in de eerste vier hoofdstukken geleerd in groepen van zeven letters. Elke letter wordt gepresenteerd in een lettertabel inclusief schrijfwijze, voorbeeldwoorden en een visuele ezelsbrug. De schrijfwijze is met pijltjes geïllustreerd. De keuze voor de opbouw van de te leren letters per hoofdstuk is gebaseerd op een aantal factoren, zoals:

- de directe toepasbaarheid in nuttige woorden en zinnen in het betreffende hoofdstuk;
- de moeilijkheidsgraad van de uitspraak, zoals bekend of moeilijk voor Nederlandstaligen, bekend uit andere talen en geheel nieuwe klanken;
- de frequentie: hoe vaak komt de letter voor in het Arabisch?

Op elkaar lijkende letters zijn niet per se bij elkaar gezet. Uit onderzoek blijkt dat wanneer je op elkaar lijkende elementen tegelijkertijd leert, de kans groot is dat je deze door elkaar haalt. Wij hebben er dus bewust voor gekozen om de letters ن ب ت ث ي niet in één les aan te bieden, omdat we uit ervaring weten dat cursisten nog heel lang de ن en ب door elkaar halen. Ook hebben voorbeeldwoorden met deze letters die we in andere methodes tegenkwamen (zoals بُنٌّ، بَثٌّ، ثَبْتُ) niet veel communicatieve waarde in een introductiecursus.

De communicatieve doelen zijn leidend geweest bij de keuze voor de te leren letters. In les 1 leert de cursist te zeggen: وَأَنَا سَمِي ... وَأَنْتَ؟ اوي ن ت. Op deze manier gaan communicatie en alfabetisering hand in hand. De cursist krijgt de Arabische letters al te zien met daarbij de tekst in transcriptie. Dit past weer binnen de inductieve en betekenisvolle manier van werken, waarbij de cursist eerst gaat ervaren en ontdekken, alvorens hij/zij uitleg krijgt. Zo wordt bij les 1 tekst A 'Ik ben...' de cursist uitgedaagd om zelf woorden en zinnen te gaan herkennen in een betekenisvolle tekst:

¹ Voor het tekstboek gebruiken we (in dit document) het woord 'opdrachten', voor het oefenboek en online materiaal het woord 'oefeningen'.

d Bespreek met een medecursist:

- Welke manieren heb je in de video's gehoord om in het Arabisch 'Ik heet ...' te zeggen?
- Hoe kun je eenvoudig vragen naar de naam van een ander?
- Wat is hierbij het verschil tussen mannen en vrouwen?

De uitleg over de grammaticale verschillen staat dus bewust niet aan het begin van het hoofdstuk.

Wij kiezen er bewust niet voor om het alfabet in één keer aan het begin van de methode aan te leren. De eerste lessen zouden in dat geval geheel in het teken van alfabetisering staan, terwijl de cursist juist wil leren spreken en verstaan. In deze methode gaan communicatie en alfabetisering hand in hand. De teksten worden vanaf het begin in het Arabisch aangeboden, zodat de cursist direct aan het woordbeeld kan wennen. Degene die extra uitdaging zoekt, kan de teksten direct in het Arabisch lezen.

De voorbeeldwoorden bij de letters zijn zo veel mogelijk woorden die op A1-niveau van toepassing zijn, en waar de cursist vroeg of laat mee te maken krijgt. Maar niet bij elke letter konden we voorbeeldwoorden vinden die relevant waren voor de communicatieve leerdoelen van de betreffende les. Daarom hebben we er bewust voor gekozen om de vertaling van de voorbeeldwoorden bij de letters achterwege te laten: het hoofddoel van de voorbeeldwoorden is het illustreren van de schrijfwijze. Voor de nieuwsgierige cursist zijn de vertalingen van de voorbeeldwoorden online per les terug te vinden.

Vind je het als docent prettiger om eerst met de letters te beginnen? Of zelfs het hele alfabet eerst aan te leren voor je met je communicatieve doelen start? Dit is nog steeds mogelijk, omdat de oefeningen uit het oefenboek bij onderdeel 3 van elk hoofdstuk (Het alfabet) losstaand te maken zijn. Het schrijven van de letters kan geoefend worden met behulp van het schrijfschrift; zie 1.4 Schrijfschrift.

Woordenlijsten

De woordenlijsten zijn opgedeeld in leer- en leeslijsten. De woorden in de leerlijst moeten de cursisten kunnen begrijpen, lezen en schrijven en mondeling kunnen toepassen. De woorden in de leeslijst hoeven alleen herkend te worden en zijn bedoeld als hulp om teksten te begrijpen. Opnames van de woordenlijsten zijn online beschikbaar.

Taalportfolio

Elke les bevat aan het eind een taalportfolio-opdracht, die de cursisten tussen de lessen door kunnen maken. Het betreft steeds een praktische opdracht waarin de cursist het geleerde actief kan toepassen. Cursisten vinden het vaak erg leuk om zelf een audio-opname, filmpje of presentatie te maken. Zo kan de cursist ook de eigen voortgang zien.

Als docent kun je hierop zelf feedback geven, maar de cursisten kunnen ook elkaar feedback geven (peer-feedback) of zichzelf feedback geven (auto-feedback). Begin de volgende les steeds met het bespreken van het portfolio. Het is belangrijk om hierbij vooral het positieve te benadrukken en trots te zijn op wat de cursist al bereikt heeft. Vraag altijd toestemming aan de betreffende cursist of je het mag laten zien.

Transcriptiesysteem

Voor de transcriptie hebben wij een eigen systeem bedacht. Dit hebben wij gedaan, omdat wij problemen ondervonden met reeds bestaande transcriptiesystemen, die veelal bedacht zijn voor wetenschappelijke doeleinden en niet gericht zijn op het leren van de Arabische taal of op Nederlandstalige cursisten. Zo zie je vaak de *kh* voor de klank *g* uit het woord *glas*. Cursisten spreken die vaak foutief uit als *k*, waardoor de naam خالد als 'kèlìd' klinkt. Daarom hebben wij gekozen om de خ te transcriberen met de Nederlandse harde *g*, die voor veel cursisten qua uitspraak herkenbaarder is dan *kh*. We wilden de transcriptie zo veel mogelijk laten bestaan uit één letter per Arabische letter. Voor letters en klanken die niet in het Nederlands bestaan, is gekozen om een punt onder of boven de letter toe te voegen, of voor twee onderstreepte letters, of een speciaal karakter.

Wij hadden moeite met de veelgebruikte transcriptie voor de lange 'èlif als *ā* of *aa*.

Wanneer er een ط، ظ، ض، ص، ق، ر en geëmfatiseerde ل in de buurt staat, wordt de 'èlif in het MSA (Modern Standaardarabisch) uitgesproken als [ɑ], zoals in het Nederlandse *man*. In andere gevallen klinkt hij als [æ], zoals in het Nederlandse woord *men*. Wanneer we het woord كتاب transcriberen als *kitāb* of *kitaab*, spreken Nederlandstaligen dit vaak uit als *kiet-aap*, met een heel open en lange *aa*-klank, zoals in het woord *maan*. Door in die gevallen de 'èlif te transcriberen als *èè* (*kitèèb*) hopen wij bij te dragen aan een betere uitspraak van de woorden.

Uiteindelijk is transcriptie natuurlijk slechts een tussenstap waarvan we willen dat de cursist deze zo snel mogelijk weer loslaat. In de eerste hoofdstukken worden de leesteksten en opdrachten zover als nodig getranscribeerd. Woorden met reeds behandelde letters worden niet langer getranscribeerd. De transcriptie wordt steeds meer weggelaten wanneer de cursist het Arabisch moet kunnen lezen. Vanaf les 5 wordt enkel transcriptie toegepast als het nodig is om iets uit te leggen.

Vocalisatie

In het eerste hoofdstuk wordt alle Arabische tekst volledig gevocaliseerd weergegeven met fèthà, dāmmà en kèsrā, met de volgende uitzonderingen:

- de soekoen ُ wordt niet weergegeven;
- voor een lange klinker wordt geen klinkerteken geschreven;
- de kèsrā onder een 'èlif met hèmzà ل wordt niet weergegeven;
- het eenletterige woord و en het lidwoord ال worden niet gevocaliseerd;
- na de uitleg van de tèè' marboetā wordt de fèthà voor de ò weggelaten;
- leenwoorden worden niet gevocaliseerd.

Op deze manier wennen de cursisten eraan dat er niet op elke letter een klinkerteken hoeft te staan, en doordat de vocalisatie langzamerhand in de hoofdstukken wordt afgebouwd, raken de cursisten sneller gewend aan het lezen zonder vocalisatie.

Het afbouwen gaat geleidelijk in een paar stappen. Na het hoofdstuk waarin een nieuw woord in de leer-woordenlijst wordt geïntroduceerd, wordt het nog twee hoofdstukken gevocaliseerd en daarna niet meer. Veelvoorkomende woorden worden sneller afgebouwd, denk aan هو en هي, en worden per tekst of opdracht eenmaal gevocaliseerd. Indien nodig voor het begrip van de tekst wordt er wel gevocaliseerd. In het hele boek worden alle *shèddà's* weergegeven. In het antwoordenboek staat soms volledig gevocaliseerde tekst ondanks dat dit niet wordt gevraagd. Dit is gedaan om volledig en eenduidig te zijn en zo cursisten zelfstandig het boek te kunnen laten gebruiken.

Dialect

Sommige hoofdstukken bevatten vergelijkingen met de dialecten Marokkaans, Syrisch en Egyptisch. De cursisten hoeven deze dialecten niet te kennen, maar veelvoorkomende dialectkenmerken, zoals het veelgebruikte mannelijk meervoud op *-ien* in plaats van *-oēn*, zijn goed en handig om uit te leggen. Je kunt cursisten toestaan om tijdens spreek-opdrachten in plaats van het MSA in het dialect te spreken. Ook kun je cursisten verwijzen naar 1.5 Dialectkaternen.

Maak zelf een keuze hoe je spreekt tijdens de les. Wij bevelen een 'informele' vorm van het MSA aan, waarin je weinig tot geen naamvallen uitspreekt, maar wel veelvoorkomende dialectuitspraken, zoals het eerdergenoemde mannelijk meervoud op *-ien* en de bezittelijke voornaamwoorden als *ismèk* in plaats van *ismoekè*.

Pictogrammen

Gebruikte pictogrammen in *Yalla Yalla!*:

- Verwijst naar een video online.
- Verwijst naar een leestekst (ook online te beluisteren).
- Verwijst naar audio online.
- Verwijst naar lesmateriaal online.
- Verwijst naar een groepsactiviteit.
- Geeft aan dat een onderdeel of opdracht een extra uitdaging is voor cursisten die de stof al goed onder de knie hebben.

In het tekstboek kom je ook her en der een kameel tegen.
De kameel met bril vertelt je een weetje, en de kameel zonder bril een geintje.

1.2 Oefenboek

Het oefenboek volgt dezelfde structuur als het tekstboek. Met de opdrachten in het tekstboek leren de cursisten nieuwe taalhandelingen en met de oefeningen uit het oefenboek oefenen ze deze verder. Veel van de oefeningen betreffen het inslijpen van letters en woorden. Je kunt de oefeningen opgeven als huiswerk of als verdieping voor cursisten die extra uitdaging willen. De oefeningen uit het oefenboek zijn in principe zelfstandig uit te voeren. Desgewenst kun je ervoor kiezen om een of meerdere oefeningen uit het oefenboek klassikaal te behandelen.

De antwoorden van zowel het oefen- als tekstboek zijn online te vinden en kunnen door de cursisten worden gebruikt.

1.3 Website

Op de website www.coutinho.nl/yalla-deel1 vind je:

- video's van de eerste opdracht bij elk hoofdstuk en video's van de schrijfwijze van de letters;
- de audio bij opdrachten en oefeningen uit het tekst- en oefenboek;
- aanvullende oefeningen: woordenschatoefeningen, grammaticaoefeningen, luisteroefeningen;
- indien van toepassing overige lesmaterialen: werkbladen en spelletjes bij de hoofdstukken;
- vertalingen van de voorbeeldwoorden uit de letterschema's;
- antwoordmodellen van de opdrachten en oefeningen uit het tekst- en oefenboek;
- links naar interessante websites en YouTube-filmpjes;
- docentmateriaal (deels op aanvraag), waaronder deze docentenhandleiding en diagnostische toetsen met antwoordmodellen.

1.4 Schrijfschrift

Het schrijfschrift is bedoeld om het Arabische schrift te leren schrijven en te oefenen aan de hand van het *nàsg* نَسْخ, het schrift dat vooral als drukschrift voorkomt. Vervolgens maak je kennis met het *roeqeà* رُقْعَة, het snelschrift, dat vooral in handgeschreven vorm voorkomt. Het aanbieden van de letters in het schrijfschrift volgt de volgorde van het tekstboek. De gedrukte letters uit het tekstboek (*nàsg*) kunnen worden vergeleken met de handgeschreven letters in het schrijfschrift (*roeqeà*).

De cursisten kunnen het schrijfschrift naast het cursusboek gebruiken om het schrijven te oefenen of om later hun kennis nog eens op te frissen.

Deel 1 van het schrijfschrift behandelt het *nàsg* نَسْخ. De instructie en schrijfwijze volgen de voorbeelden uit het tekstboek. Met behulp van schrijf- en hulplijnen leert de cursist de letters in alle vormen schrijven: los, aan het begin, midden of eind. De cursist oefent vervolgens de letters in woorden en zinnen.

Deel 2 van het schrijfschrift is gericht op het handschrift *roeqèà* رُقْعَة. De cursist leert de belangrijkste verschillen met het *nàsg* نَسْخ en leert de handgeschreven Arabische letters en woorden in het *roeqèà* رُقْعَة herkennen. Er is ruimte om het *roeqèà* رُقْعَة te oefenen. Er worden zo veel mogelijk woorden en zinnen uit het tekstboek gebruikt, zodat de cursist beide handschriften goed kan vergelijken.

Het schrijfschrift is losstaand te gebruiken, bijvoorbeeld wanneer een docent het alfabet liever eerst aanleert voordat met de communicatieve inhoud begonnen wordt.

Tips

In deel 1 van het schrijfschrift staat in elke les bij het onderdeel ‘Extra oefenen’ een oefening waarin cursisten de woorden en zinnen uit de Leer-woordenlijsten van het tekstboek van *Yalla Yalla!* overschrijven. Laat de cursisten naar de audio-opnames van de woorden luisteren en ze daarna overschrijven.

In deel 2 wordt bij het oefenen van het *roeqèà* رُقْعَة handschrift aan de cursist gevraagd de verschillen tussen het *nàsg* نَسْخ en *roeqèà* رُقْعَة te benoemen. Er zijn diverse fonts (of lettertypes) in druk beschikbaar. Zoek overeenkomende teksten met verschillende fonts en laat de cursisten ook deze schriften vergelijken.

Kennen de cursisten de betekenis van de woorden? Zo nee, laat ze deze opzoeken in een woordenboek of intypen in Google Translate om de betekenis te achterhalen.

Laat de cursisten feedback geven op elkaars schrijfwerk. Dat kan door te reageren op de geschreven oefeningen of door een eigen geschreven tekst.

1.5 Dialectkaternen

Tijdens onze lessen merkten we dat er verschillende behoeftes zijn ten aanzien van de dialecten: sommige cursisten willen zich strikt focussen op MSA, andere weten niet welk dialect ze het liefst willen leren en weer andere hebben interesse in een specifieke regio of willen kunnen communiceren met hun Arabische familie of vrienden. Het is onmogelijk om aan alle verschillende wensen tegemoet te komen, maar aan de andere kant was er de behoefte om aandacht te geven aan de dialecten en cursisten daarmee op weg te helpen. Behalve verschillen zijn er ook veel overeenkomsten tussen MSA en de dialecten en tussen de dialecten onderling. Daarom hebben wij gekozen voor een methode die docenten in staat stelt MSA en dialect simultaan te onderwijzen, net zoals native speakers beide

varianten beheersen. Deze methode wordt door Munther Younes 'The Integrated Approach to Arabic Instruction' genoemd. Deze didactiek is een effectieve instructiemethode die cursisten voorbereidt op de diglossische realiteit in de Arabische wereld (M. Younes, *The Integrated Approach to Arabic Instruction*, 2015).

Er is voor gekozen om het MSA en de dialecten gescheiden aan te bieden, zodat iedere docent en/of cursist zelf kan kiezen waar deze behoefte aan heeft. De methode is modulair opgebouwd met drie losse dialectkaternen voor het Marokkaans-Arabisch, het Syrisch-Arabisch en het Egyptisch-Arabisch. De katernen zijn op deze manier een aanvulling op *Yalla Yalla! – deel 1*.

Het doel van de dialectkaternen is de overeenkomsten en verschillen tussen het dialect en het MSA te laten zien. Zo krijgt de cursist eenvoudige aanwijzingen om het MSA iets meer als een bepaald dialect te laten klinken, door bijvoorbeeld in het Marokkaans de ث uit te spreken als de ت. Hierdoor gaat de cursist het Arabisch meer als een continuüm ervaren tussen MSA en dialect, net zoals beide in de werkelijkheid door Arabische native speakers in meer of mindere mate gemengd worden.

Elk katern bevat:

- de luisterteksten van *Yalla Yalla! – deel 1* in het betreffende dialect;
- de leesteksten van *Yalla Yalla! – deel 1* in het dialect;
- uitleg van de verschillen tussen MSA en dialect wat betreft uitspraak, grammatica en woordenschat, waar van toepassing;
- woordenlijsten van *Yalla Yalla! – deel 1* in het MSA en dialect;
- de transcriptie van de teksten van de eerste vier hoofdstukken en waar nodig bij enkele woorden of zinsdelen.

De dialectkaternen hebben dezelfde indeling als het tekstboek, waardoor de cursist de opdrachten bij luister- en leesteksten uit het tekstboek (opnieuw) kan maken met de teksten in het dialect. Doordat de inhoud hetzelfde blijft, kunnen de cursisten zich focussen op de taal. Ze kennen de inhoud van de teksten immers al uit het tekstboek. Als er meerdere vocabulaireopties zijn, kiezen we steeds dat wat het dichtst bij het MSA ligt. Zo kunnen de cursisten de overeenkomsten goed herkennen, wat het leren vergemakkelijkt.

In tegenstelling tot het MSA zijn de dialecten gesproken taal, die normaal gesproken niet geschreven wordt. Om het dialect goed te kunnen leren, worden – naast de audio – de leesteksten zowel in Arabisch schrift als in transcriptie aangeboden. Door middel van de transcriptie worden de verschillen in uitspraak met het MSA duidelijk en door middel van het Arabische schrift worden de overeenkomsten met het MSA benadrukt. Zo wordt bij het Egyptisch de ق gewoon als ق geschreven, maar in de transcriptie staat een ' omdat de qààf q in het Egyptisch als een stembandklik wordt uitgesproken.

Als er veel cursisten zijn met eenzelfde interesse, zou je als docent ervoor kunnen kiezen om een dialect klassikaal te behandelen. Je kunt dan zowel de MSA-audio als de dialect-audio bij de luister- en leesteksten van het tekstboek gebruiken, of kiezen voor de dialect-audio in plaats van het MSA-audiobestand.

Tip

Doe de spreekoefeningen in het gekozen dialect.

1.6 Docentenmateriaal

In deze handleiding vind je, behalve deze praktische beschrijving van de cursus:

- didactische achtergronden;
- een uitgebreide verzameling suggesties om te variëren in de werkwijze, afhankelijk van je doel en lessituatie;
- korte didactische en organisatorische aanwijzingen per les.

Al het geluidsmateriaal is te downloaden via de website. Ook werkbladen en spellen bij de methode zijn via de website bij het desbetreffende hoofdstuk te downloaden.

Diagnostische toetsen per les met antwoordmodellen zijn op aanvraag verkrijgbaar.

2 Didactische achtergronden

2.1 Europees Referentiekader (ERK)

In deze cursus volgen we de richtlijnen van het Europees Referentiekader (ERK), een standaard voor taalniveaus in het vreemdetalenonderwijs in heel Europa.

Het ERK onderscheidt drie niveaus: een basisniveau (A), een middenniveau (B) en een gevorderd niveau (C). Per niveau zijn er twee subniveaus: niveau 1 en 2. Elk niveau is beschreven in descriptoren. Voor een uitgebreide toelichting op de descriptoren kun je het boek *Moderne vreemde talen in de onderbouw* van Francis Staatsen en Sonja Heebing (2015) raadplegen.

Hieronder volgt een kort overzicht van de eerste vier niveaus.

Basisgebruiker	
A1	- Begrijpen en gebruiken van dagelijkse woorden en zinnen. - Vertellen over de persoonlijke situatie. - Reageren op simpele wijze met korte woorden en standaardzinnen. - Gesprek voeren als de ander langzaam en duidelijk praat en begrip toont.
A2	- Begrijpen van zinnen en uitdrukkingen die geregeld voorkomen. - Begrijpen van zaken die van direct belang zijn. - Simpele, alledaagse conversaties voeren en begrijpen in de persoonlijke sfeer.
Onafhankelijke gebruiker	
B1	- Begrijpen van standaardteksten over alledaagse, vertrouwde zaken. - Zich kunnen redden in de meeste situaties tijdens reizen. - Eenvoudige teksten kunnen produceren over onderwerpen die vertrouwd of van direct belang zijn. - Beschrijven van zaken die te maken hebben met ambitie, dromen, verwachtingen en/of plannen.
B2	- De hoofdgedachte van ingewikkelde teksten over abstracte onderwerpen begrijpen. - Zo vloeiend en spontaan kunnen reageren dat normale conversatie met moedertaalsprekers mogelijk is zonder inspanningen. - Duidelijke en gedetailleerde teksten produceren en zorgvuldig argumenteren.

Aan het ERK zijn de volgende uitgangspunten van deze cursus ontleend:

- Er wordt gewerkt volgens de descriptoren hierboven tot halverwege niveau A1.
- De nadruk in de cursus ligt op taalhandelingen en communicatie. Grammatica is hierbij ondersteunend.
- Er wordt gewerkt met een taalportfolio. Hierin houden cursisten hun persoonlijke vorderingen bij, zodat ze hun leertraject kunnen plannen en zichtbaar kunnen maken en elke ervaring met een vreemde taal kunnen ordenen.

2.2 Typologie van Neuner

Voor een goede opbouw in de opdrachten en oefeningen in deze cursus is de typologie van Neuner gevolgd. Deze typologie beschrijft de vier fasen A t/m D: van receptieve opdrachten via reproductie naar vrije productie en van gesloten opdrachten via halfopen naar open opdrachten.

Fase A: In fase A wordt aandacht besteed aan het begrijpen van gesproken en geschreven teksten. De vaardigheden luisteren en lezen staan dus centraal.

Fase B: In fase B worden taalmiddelen aangeboden en geoefend waarbij nog weinig eigen inbreng van de cursist wordt gevraagd. De oefeningen zijn sterk gestuurd en gericht op reproductie. Een voorbeeld daarvan is het vormen van zinnen volgens een gegeven, vaste structuur.

Fase C: In fase C oefent de cursist in het toepassen van wat in fase B is geleerd, maar deze keer met inbreng van eigen ideeën. Dat kan bijvoorbeeld een dialoog zijn die uitgewerkt moet worden.

Fase D: Tot slot is het in fase D de bedoeling dat de cursist communiceert zonder of met weinig hulpmiddelen in een gesprekssituatie of een schrijfofdracht.

In deze cursus is ernaar gestreefd om bij elk onderwerp alle fasen te doorlopen, maar in het begin kunnen fase C en zeker fase D nog niet veel gehaald worden.

2.3 Betekenisvol oefenen

Een ander belangrijk uitgangspunt dat in deze cursus is gehanteerd, is dat de oefeningen zo veel mogelijk betekenis hebben. Dat wil zeggen dat de oefeningen in een realistische situatie geplaatst zijn, dat de taal die opgenomen of geproduceerd wordt in een context staat, en dat er bij oefeningen ook zo veel mogelijk echt gecommuniceerd wordt. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld losse vertaalzinnen, grammaticale invuloefeningen of vraag-en-antwoordoefeningen, waarin de cursisten steeds naar de bekende weg moeten vragen.

Het verschil tussen een structuuroefening met dan wel zonder communicatie blijkt duidelijk uit de volgende voorbeelden uit de *Praktische didactiek voor Engels in het basisonderwijs* van Sibilla Oskam. In beide oefeningen gaat het om de structuur *Is it a ...? Yes it is/No it isn't*. In de eerste oefening zien de cursisten een plaatje van een pen en een hond, en moeten ze respectievelijk vragen: *Is it a shoe? Is it an egg?* Dit zijn onzinnige vragen, want de medecursist ziet zelf ook wel dat die hond geen ei is. In de tweede oefening doen ze het spel 'Ik zie, ik zie wat jij niet ziet' (*I spy with my little eye*). In deze tweede oefening wordt gevraagd naar een antwoord dat nog niet bekend is en wel interessant is om te weten. Op deze manier vindt er communicatie plaats en is de oefening behalve leuker ook effectiever (Oskam, 2013).

Andere voorbeelden van betekenisvolle oefeningen zijn oefeningen met een informatie-kloof, het invullen van een formulier met persoonlijke gegevens, het schrijven van een informele brief aan een vriend of kennis, een e-mail schrijven om een hotelkamer of een campingplek te reserveren, een krantenartikel lezen, luisteren naar een informeel gesprek tussen een aantal personen en zelf een gesprek voeren over alledaagse onderwerpen, zoals de persoonlijke omgeving, hobby's, sport, vakantie en gezondheid.

3 Aanwijzingen per les

3.0 Algemeen: in de klassikale les

Voordat je begint met het aanbieden van nieuwe letters is het goed om de vorige letters te herhalen. Dit kun je doen door bijvoorbeeld een kort dictee te houden van vijf woorden met letters uit de vorige les. Je kunt cursisten ook elkaar woorden laten dicteren (*running dictation*). Let hierbij goed op de juiste uitspraak.

Je kunt cursisten laten oefenen met de woordenschat door ze bijvoorbeeld in tweetallen de woorden op te laten lezen. Ze kunnen hierbij meerdere malen dezelfde woorden oplezen, tot ze tevreden zijn over hun uitspraak. Ook kun je cursisten met elkaar een 'WhatsApp-dictee' laten doen. Om en om dicteren ze elkaar een woord uit de woordenlijst van deze of de vorige les. De ene cursist typt het woord in een berichtje naar de andere. Mochten cursisten niet kunnen typen, dan kunnen ze de woorden uiteraard ook schrijven.

3.1 Introductie (Yalla Yalla! Laten we beginnen)

In deze inleiding staat algemene kennis over de Arabische taal centraal. Je kunt cursisten deze les zelfstandig van tevoren laten doorwerken, je kunt er ook voor kiezen om dit onderwerp klassikaal te behandelen. Het voornaamste doel van dit hoofdstuk is dat de cursisten de belangrijkste overeenkomsten en verschillen tussen het Arabisch en het Nederlands leren kennen. Ook is het belangrijk dat de cursisten de verhouding tussen het MSA en de dialecten begrijpen.

3.2 Les 1

In dit eerste hoofdstuk staan jezelf voorstellen, de introductie tot het Arabische alfabet en het schrijven van je naam centraal. Ook leren de cursisten hoe ze om de betekenis van woorden kunnen vragen in het Arabisch.

Stel in deze eerste les eerst jezelf in het Arabisch en het Nederlands voor. Nodig hierna studenten uit om zich voor te stellen en hierbij in het Arabisch te zeggen hoe ze heten (... **أسمي**) en waar ze vandaan komen (... **أنا من**). Vraag ze ook de reden te noemen waarom ze Arabisch willen leren (**أدرس العربية** omdat ...). Hoe duidelijker jij en zij dat in beeld hebben, hoe groter de motivatie en de blijvende stimulans om met Arabisch door te gaan.

Probeer uit te stralen: Arabisch leren hoeft niet moeilijk te zijn! Het is een kwestie van veel oefenen, doorzettingsvermogen en motivatie. Iedereen kan het leren.

Voorkennis ophalen

Begin met het ophalen van de voorkennis, bijvoorbeeld door een woordwolk op het bord te maken rondom het woord العربية. Wat weet de klas al over het Arabisch?

1.1 Luisteren en lezen

Behandel luistertekst A 'Ik ben ...' klassikaal.

Laat de cursisten bij leestekst B 'Ontmoeting' leesopdracht 2 'Wie ben jij?' doen en stimuleer ze hierbij om met behulp van de transcriptie de letters ا و ي س م ن ت uit de tekst te halen. Vat deze letters samen op het bord (in de vorm waarin ze in de tekstjes komen) en laat dit de rest van de les staan. Dit helpt de cursisten om later Arabische tekstjes te kunnen lezen tijdens de les.

Tekst C 'Wat betekent ...?' hoeft niet per se in de eerste les te worden behandeld. Behandel deze tekst wanneer het tijd is om klassentaal te introduceren.

1.3 Het alfabet

Neem samen met de cursisten de transcriptietabel van het Arabische alfabet (pp. 30-31) door en spreek de letters hardop uit. Geef daarbij extra aandacht aan de letters in het oranje en het blauw: dit zijn de letters die voor een Nederlandstalige onbekend zijn. Geef aan dat de cursisten nog niet al deze letters direct hoeven te kennen, het is slechts een algemene introductie. Geef aan welke letters bekend zijn voor Nederlanders, welke ze uit andere talen wellicht kennen en welke klanken geheel nieuw zijn.

Bij opdracht 5 'Letters' kun je desgewenst de online letterkaartjes gebruiken. De cursisten organiseren nu de letters die op elkaar lijken met de kaartjes.

Na opdracht 7 'Arabisch lezen' kun je de volgende zin uit oefening 8 van het oefenboek op het bord schrijven of projecteren:

سَلَامٌ، اِسْمِي سَوَسَن. اَنَا مِنْ تُونِس.

Laat de cursisten in duo's opschrijven uit hoeveel woorden elke zin bestaat, hoeveel letters elk woord telt en als plusopdracht hoe de zin klinkt en wat deze betekent. De cursisten kunnen de zin vervolgens overschrijven in hun schrift. Leg aan de hand van de zin de korte klinkers ِ en ُ uit.

Omdat de cursisten deze eerste les al veel met de letters bezig zijn geweest op een inductieve manier, kun je er ook voor kiezen om ze de uitleg over de letters als huiswerk op te geven. Tijdens de tweede les kun je dit aan het begin toetsen en herhalen om te kijken of het begrepen is.

Bijvoorbeeld door de volgende tekst te projecteren die bestaat uit letters van les 1 (op de r na, welke je op het bord kunt schrijven of de cursisten zelf laat raden):

- اِسْمِي سَوَسَن.
- اَنَا مِنْ تُونِس.
- وَأَنْتَ؟
- اَنَا اِسْمِي رَامِي.
- اَنَا مِنْ سُوْرِيَا.

Bij de uitleg over korte klinkers kun je een filmpje laten zien. De link naar dit [filmpje](#) vind je op de website bij 'Docenten'.

Bij opdracht 9 'Escape room' verdeel je de cursisten in groepjes van 3 of 4. Vertel de cursisten dat ze zijn opgesloten in het lokaal. Je kunt hier een mooi verhaal bij verzinnen om het aansprekender te maken, bijvoorbeeld dat er een djinn is die de klas heeft betoverd met een spreuk. Ze komen er pas uit door de code te kraken door Arabische letters en woorden te herkennen. Elke letter is gekoppeld aan een getal. Als je het leuk vindt, kun je een echt cijferslotje meenemen en hierop de code 257 instellen. Als de cursisten de eind-code hebben gekraakt, kunnen ze echt 'ontsnappen' uit het lokaal. Het is leuk om dit aan het eind van de les te doen, zodat de cursisten echt naar huis mogen als ze de code hebben gekraakt. Het is niet noodzakelijk dat de cursisten onderdeel 1.3 Het alfabet volledig hebben behandeld. Dit spel kan al in de eerste les ter kennismaking met het alfabet worden gespeeld.

Vraag de cursisten om voor de tweede les met behulp van oefening 27 van het oefenboek hun eigen naam in het Arabisch te schrijven en mee te nemen op een naambordje. In de tweede les kun je de cursisten vragen om ook zelf een briefje te schrijven waarin ze zichzelf voorstellen. Na 5 minuten haal je de briefjes op en geef je deze aan een willekeurige andere cursist. Deze reageert op het briefje en geeft dat aan de juiste persoon terug.

Ter afsluiting van deze les kun je de diagnostische toets over les 1 laten maken door de cursisten.

In twee lessen

Deze les is in twee of meer lessen te onderwijzen. Hiertoe kun je de stof behandelen volgens het hiernavolgende schema. Onderdelen die niet genoemd zijn, kunnen door de cursisten thuis worden doorgenomen.

Les	Paragraaf	Subparagraaf	Opdracht
1	1.1 Luisteren en lezen	A Ik ben ...	1
		B Ontmoeting	2 en 3
	1.2 Grammatica	A Ik, jij	–
		B 'Zijn'	–
	1.3 Het alfabet	A De letters van het alfabet, losse vorm	–
		B Verschillende schrijfvormen	5, 6, 7
			9
2	1.5 Woorden en zinnen	A Leer-woordenlijst	
		B Lees-woordenlijst	
	1.5 Woorden en zinnen	C In de klas	
	1.1 Luisteren en lezen	C Wat betekent ...?	4
	1.4 Cultuur	A De handdruk	
		B Leenwoorden	10
	1.5 Woorden en zinnen	D De cijfers 1 tot en met 10	
	1.3 Het alfabet	C De letters	8
		D Korte klinkers	
		E De hèmzà	
		F Lange klinkers	
		G Vocalisatie	

Onderdeel 1.6 Taalportfolio is een heel geschikte opdracht om als huiswerk mee te geven en in de volgende les te bespreken.

In het volgende overzicht is aangegeven welke oefeningen uit het oefenboek en op de website aansluiten op de onderdelen van het tekstboek.

Onderdeel tekstboek	Oefenboek	Online
1.1 Luisteren en lezen	–	
1.2 Grammatica	1, 2	
1.3 Het alfabet		1-5
A De letters van het alfabet, losse vorm	3-5	
B Verschillende schrijfvormen	6-8	
C De letters	9-15, 19-21*	
D Korte klinkers	16, 17, 18	
1.4 Cultuur	–	6
1.5 Woorden en zinnen	22-28	7-9

* Oefening 21 behandelt alle onderdelen A t/m F (dicteeoefening).

3.3 Les 2

In deze les gaan we verder met kennismaken. Nu worden er ook kennismakingsvragen aan het talige repertoire toegevoegd. Laat de cursisten hun naambordje (Arabisch) neerzetten en probeer er een aantal te lezen. Je kunt ook naambordjes pakken, husselen en aan andere cursisten geven om de namen te lezen. Wat staat er op de bordjes? Bij groepsopdrachten kun je in het vervolg ook de groepsindeling in het Arabisch op het bord schrijven.

Besteed aandacht aan de culturele verschillen bij het ontmoeten. Wat is het gebruikelijkst in Nederland/België? Zijn er verschillen tussen mannen en vrouwen? Wat gebeurt er in de Arabische wereld? (Mannen zijn fysieker met elkaar dan in Nederland/België, tussen mannen en vrouwen wordt hoogstens een hand gegeven maar niet gekust, tussen vrouwen kunnen meerdere kussen op 1 wang worden gegeven, enzovoort.)

Herhaling

Ter herhaling van de letters en de klassentaal van les 1 kun je een aantal woorden met letters van les 1 op het bord schrijven/projecteren. Laat de cursisten de woorden hardop lezen en aan elkaar vragen: Wat betekent ...? ما معنى...? Hoe schrijf je ...? كيف نكتب...?

Voorbeeldwoorden:

1. مِنْ
2. سِين
3. اِسْم
4. أَنْتَ
5. نُون
6. بَيْت
7. سَوْسَن
8. تَوْنَسْ
9. نَاسْ
10. يُونَسْ

1.1 Luisteren en lezen

Om een link te leggen naar de nieuwe letters kun je de cursisten tijdens het lezen van tekst B 'Kennismaken' naar de letters د - ه - ل - ك - ش - ر - ب (d - h - l - k - sh - r - b) laten zoeken.

Bij opdracht 4 'Mijn gegevens' wordt de cursist begeleid naar het schrijven van een introductietekst over zichzelf in het Arabisch. Cursisten mogen dit in het Arabisch of in transcriptie doen. Ze mogen ook een combinatie gebruiken. Straf dit niet af, maar moedig in dit stadium alles aan wat Arabisch bevat. Je kunt ervoor kiezen om de cursisten elkaars werk te laten lezen en nakijken. Ook kun je de teksten laten voorlezen zonder de naam te noemen. Kunnen de anderen raden wie wat geschreven heeft?

2.2 Grammatica

Maak bij A ‘Mijn naam, jouw naam’ een keuze voor de uitspraak: Standaardarabisch is *ismoekè*, *ismoeki*, of meer in de richting van gesproken Arabisch: *ismèk* en *ismik*. Probeer één vorm aan te houden als je spreekt. In de luisterteksten houden wij de dialectvorm aan, omdat deze in alle dialecten voorkomt.

Let op dat bij B ‘De ^إ–uitgang’ de tanwien verder niet behandeld wordt in dit boek, omdat we uitgaan van gesproken Arabisch. Desgewenst kun je kort aanstippen dat ook de uitgangen *-oen* en *-in* bestaan.

De tongbreker op pagina 59 is een leuke manier om de cursisten aan de uitspraak te laten werken. Je kunt hem (een aantal keer) voordoen en de cursisten uitdagen om de tongbreker zo snel mogelijk uit te spreken.

Met de bijgeleverde PowerPoint bij oefening 11 Alfabet-estafette kun je dit spel spelen. In de PowerPoint vind je eerst woorden met letters uit les 1 die oplopen in moeilijkheidsgraad. Hierna vind je woorden met letters uit les 2. Eventueel kun je dit spel ook inzetten als herhaling van de letters vóór je met les 3 begint.

2.4 Cultuur

Het onderdeel ‘cultuur’ kan bij voldoende tijd klassikaal worden behandeld, of anderszins thuis worden gelezen. Je kunt van tevoren vragen welke Arabische namen de cursisten al kennen en deze informatie samenvatten in een woordwolk. Verder kun je over verschillende bekende Arabische namen vertellen, die in de tabel onder opdracht 12 staan. Laat ook de verschillen in uitspraak horen tussen de Nederlandse en de Arabische uitspraak van deze namen. Spreek de voorbeelden hardop uit.

Doe oefening 25 in het oefenboek, waarin een leraar de aanwezigheid van de cursisten doorneemt, in elk geval klassikaal. Laat de cursisten eerst de Arabische namen in de uitleg bij opdracht 12 in het tekstboek opzoeken. Vervolgens luisteren ze tweemaal naar het audiofragment van oefening 25 in het oefenboek. De cursisten kruisen aan welke cursisten van het audiobestand aanwezig zijn en welke afwezig. Neem na afloop door hoe je kunt zeggen ‘aanwezig’ en ‘afwezig’ en maak voor jezelf de keuze welke termen je hiervoor gaat hanteren. Vanaf de volgende les kun je de aanwezigheid van de cursisten in het Arabisch controleren!

Ter afsluiting van deze les kun je de diagnostische toets over les 2 laten maken door de cursisten.

In twee lessen

Deze les is in twee of meer lessen te onderwijzen. Hiertoe kun je de stof behandelen volgens het hiernavolgende schema. Onderdelen die niet genoemd zijn, kunnen door de cursisten thuis worden doorgenomen.

Les	Paragraaf	Subparagraaf	Opdracht
1	2.4 Cultuur	A Arabische namen	12 Oefenboek 25
	Herhalen letters les 1		
	2.1 Luisteren en lezen	A Voorstellen	1, 2
		B Kennismaken	3
		C Sander studeert Arabisch	4
	2.2 Grammatica	A Mijn naam, jouw naam	
2	2.5 Woorden en zinnen	A Leer-woordenlijst	
	2.3 Het alfabet	A De letters	Tongbreker p. 59 5
		B De tèè' marboēṭà (incl. opdracht)	6
		C De ligatuur lèēm-'èlif (incl. opdracht)	7
		D De shèddà (incl. opdracht)	8
		E Lange klinkers aan het begin van een woord	9
			(+10) 11
	2.2 Grammatica	B De ĩ-uitgang	
		C Het lidwoord èl	
	2.5 Woorden en zinnen	B Lees-woordenlijst	
		C De telwoorden 11 tot en met 19	13

Onderdeel 2.6 Taalportfolio is een heel geschikte opdracht om als huiswerk mee te geven en in de volgende les te bespreken.

In het volgende overzicht is aangegeven welke oefeningen uit het oefenboek en op de website aansluiten op de onderdelen van het tekstboek.

Onderdeel tekstboek	Oefenboek	Online
2.1 Luisteren en lezen	1-5 (+6)	1, 2
2.2 Grammatica	7, 8 (+9)	
2.3 Het alfabet A De letters B De tèè' marboetā C De ligatuur lèem-'èlif D De shèddā E Lange klinkers aan het begin van een woord	10-15, 17, 19, 20 (+16, 18) (+24) 21 22	3-8, 10, 11 (+9)
2.4 Cultuur	23 (+24-25)	
2.5 Woorden en zinnen	26, 30 (+27-28*)	12-15

* Oefening 29 in het oefenboek vervalt in les 2. Deze oefening is gelijk aan oefening 24 op p. 77 van les 3.

3.4 Les 3

In deze les staat het leren van het nisba-adjectief النِّسْبَةُ centraal, waarmee de cursist woorden voor nationaliteiten en talen kan vormen. Ook wordt het verschil tussen mannelijke en vrouwelijke woorden geïntroduceerd en komen er langzaam werkwoorden in de أَنْتَ- en أَنْتِ-vorm voor. Neem aan het begin van de les de aanwezigheid door in het Arabisch. Laat de cursisten حَاضِرٌ (hāṣir) zeggen als ze er zijn.

3.1 Luisteren en lezen

Opdracht 2 'Je gegevens' bij leestekst B 'Bij de taalschool' is een uitdagende opdracht. Benadruk dat de cursisten niet het gehele luisterfragment hoeven te begrijpen. Herhaal ter voorbereiding de getallen (bijvoorbeeld met bingo), en herhaal de woorden van 'Sander studeert Arabisch' uit les 2. Vervolgens luisteren de cursisten naar de audiofragmenten. Ze hoeven alleen de belangrijkste informatie uit de luistertekst te halen. Omdat er veel woorden terugkomen die ze zullen herkennen, zoals de stad Amsterdam of de naam Bart, is het voor de cursisten te doen. Bespreek van tevoren wat de woorden uit de tabel betekenen.

Laat het fragment twee keer horen.

Als je dit hoofdstuk verdeelt over twee lessen, kan opdracht 3 'Speeddaten' in de tweede les aan het begin gedaan worden. Laat de cursisten alle kennismakingsvragen opschrijven die ze nog weten en vat dit klassikaal samen. Voer vervolgens de 'speeddate' uit en doe zoveel rondes als je wilt.

Lees tekst C ‘Steden en talen’ een keer hardop voor. Je kunt ervoor kiezen om de uitleg over het nisba-adjectief/nationaliteiten vóór het lezen van de tekst te geven. Je kunt de cursisten ook uitdagen door ze te vragen:

- Welke vier nationaliteiten vind je in de tekst?
- Welke vier talen vind je in de tekst?
- Zoek de letters: غ - خ - ح - ج - ب - ز - ذ (dh - z - b - dj - h - g - ġ).

Na het lezen van deze tekst kun je de zeven nieuwe letters kort bespreken.

Bij de groepsopdracht 5 ‘Welke talen spreek jij?’ kun je desgewenst een tijdslimiet instellen, van bijvoorbeeld 5 minuten. Welke cursist verzamelt de meeste namen en talen binnen de tijdslimiet?

Eventueel kun je aan het einde in het Arabisch aan de cursisten vragen: wie spreekt de meeste talen? Of: wie spreekt er Frans/Duits/Spaans? Zo oefen je ook de hij/zij-vorm van het werkwoord. Bij deze opdracht kun je het werkblad ‘Welke talen spreek jij?’ gebruiken. Dit werkblad vind je op de website bij Les 3, Lesmaterialen.

3.3 Het alfabet

Spreek de voorbeelden bij opdracht 6 ‘Letters die op elkaar lijken’ duidelijk uit. Laat de cursisten ze naspreken.

3.4 Cultuur

Neem de begroetingen van ‘A Arabische begroetingen en antwoorden’ door. Spreek een aantal cursisten aan en laat ze de groet op de juiste manier beantwoorden. Begroet vanaf de volgende les de cursisten in het Arabisch.

Suggesties voor muziek bij opdracht 9 ‘Conversatiedans’ zijn:

- Fairouz – Marhaba Marhaba [<https://youtu.be/1OKPL3uffGU>]
- Amr Diab – Nour El Ein [https://youtu.be/KLJA-srM_yM]
- Helwa Ya Baladi – Dalida [<https://youtu.be/uoXyN9R51n8>]
- Nancy Ajram – Ya TabTab [<https://youtu.be/6fCBSQjpH8U>]
- Saad Lamjarred – LM3ALLEM [https://youtu.be/_Fwf45pIAtM]
- A-WA – Habib Galbi [<https://youtu.be/g3bjZlmsb4A>]

De links naar deze filmpjes vind je ook op de website bij ‘Docenten’.

Ter afsluiting van deze les kun je de diagnostische toets over les 3 laten maken door de cursisten.

In twee lessen

Deze les is in twee of meer lessen te onderwijzen. Hiertoe kun je de stof behandelen volgens het hiernavolgende schema. Onderdelen die niet genoemd zijn, kunnen door de cursisten thuis worden doorgenomen.

Les	Paragraaf	Subparagraaf	Opdracht
1	Herhalen letters les 2		
	3.1 Luisteren en lezen	A Waar kom je vandaan?	1
		Kennismakingsvragen herhalen B Bij de taalschool	2, 3
	3.2 Grammatica	A Nationaliteit	
		B Mannelijk en vrouwelijk	
	3.1 Luisteren en lezen	C Steden en talen	4
		D Welke talen spreek jij?	5
	3.5 Woorden en zinnen	A Leer-woordenlijst	
2		Herhalen nationaliteiten, talen, getallen en kennismakingsvragen	Oefenboek 19, 20, 21, 24
	3.3 Het alfabet	A De letters	6, 7
		B Diftongen	
	3.4 Cultuur	A Arabische begroetingen en antwoorden	8, 9
	3.5 Woorden en zinnen	B Lees-woordenlijst	
		C De telwoorden 20 tot en met 99	10

Onderdeel 3.6 Taalportfolio is een heel geschikte opdracht om als huiswerk mee te geven en in de volgende les te bespreken.

In het volgende overzicht is aangegeven welke oefeningen uit het oefenboek en op de website aansluiten op de onderdelen van het tekstboek.

Onderdeel tekstboek	Oefenboek	Online
3.1 Luisteren en lezen	1, 2, 3 (+4)	1, 2, 3, 4
3.2 Grammatica A Nationaliteit B Mannelijk en vrouwelijk	5 6	5
3.3 Het alfabet A De letters B Diftongen	7 8-16*	6, 7, 8, 9
3.4 Cultuur	17, 18	10
3.5 Woorden en zinnen	19, 20, 24 (+21-23)	11, 12

* Oefening 16 kan met of zonder vocalen gevraagd worden.

3.5 Les 4

In deze les wordt het alfabet afgesloten en wordt de werkwoordsvervoeging in de tegenwoordige tijd geïntroduceerd. Je kunt ook hier ervoor kiezen om eerst de letters te behandelen, zo is het alfabet compleet en kunnen de cursisten de teksten zonder transcriptie gaan lezen.

Verder is de les onder te verdelen in 'Wat is dit?' in combinatie met namen van spullen in de klas, en 'Wie is dit?' in combinatie met het voorstellen van mensen en het vragen naar wie mensen zijn.

4.2 Grammatica

E 'Het werkwoord tegenwoordige tijd, enkelvoud': je kunt het werkwoord oefenen door dit klassikaal na te bespreken.

4.3 Het alfabet

Laat de cursisten naar je mond kijken terwijl je de voorbeelden bij B 'Emfatisch – niet-emfatisch' uitspreekt en laat ze die naspreken.

Op de website bij 'Docenten' vind je een extra **alfabetlied** bij opdracht 8 'Alfabetlied'.

4.4 Cultuur

Ter uitbreiding kun je de cursisten informatie laten opzoeken over de bekende Arabisch-taligen bij A 'Bekende Arabisch-taligen' die ze niet kennen. Eventueel kun jij de informatie ook aanvullen.

4.5 Woorden en zinnen

Je kunt het vocabulaire van opdracht 11 'Dingen in de klas' mooi aanleren via de methode van Total Physical Response. Dit gaat als volgt: jij noemt een woord uit de klas, bijvoorbeeld قلم 'pen'. De cursisten wijzen nu een pen aan. Zo ga je allerlei woorden af. Eerst kun je mee wijzen, en later laat je dat achterwege. Je kunt de cursisten ook uitdagen met een post-it-challenge: ze krijgen 5 minuten om alle woorden uit les 4 te bestuderen. Vervolgens krijgen ze in groepjes een pakje post-its. Welk team het meeste aantal post-its met de Arabische naam van spullen in de les plakt, wint het spel. Je kunt ook een puntentelling aanhouden: geheel goed woord: 3 punten, woord met 1 spelfout: 2 punten, woord met 2 spelfouten: 1 punt.

Ter afsluiting van deze les kun je de diagnostische toets over les 4 laten maken door de cursisten. Een andere mogelijkheid is de diagnostische toetsen van les 1 tot en met 4 nu te laten maken nadat het hele alfabet aan bod is gekomen.

In twee lessen

Deze les is in twee of meer lessen te onderwijzen. Hiertoe kun je de stof behandelen volgens het hiernavolgende schema. Onderdelen die niet genoemd zijn, kunnen door de cursisten thuis worden doorgenomen.

Les	Paragraaf	Subparagraaf	Opdracht
1	Herhalen letters les 3		
	4.3 Het alfabet	A De letters	8, 9
		B Emfatisch – niet-emfatisch	7
		C De dolk-'èlif	
	4.2 Grammatica	C Wat is dit?	4, 5
	4.5 Woorden en zinnen	A Leer-woordenlijst	11
2	4.2 Grammatica	D Gesloten vragen met هل	6
	4.1 Luisteren en lezen	A Nieuwe vrienden	1
		B Vrienden voorstellen	2, 3
	4.2 Grammatica	A Hij en zij	
		B Wie is dit? Dit is ...	
		E Het werkwoord tegenwoordige tijd, enkelvoud	
	4.4 Cultuur	Bekende Arabischtaligen	10
	4.5 Woorden en zinnen	B Lees-woordenlijst	

Onderdeel 4.6 Taalportfolio is een heel geschikte opdracht om als huiswerk mee te geven en in de volgende les te bespreken.

In het volgende overzicht is aangegeven welke oefeningen uit het oefenboek en op de website aansluiten op de onderdelen van het tekstboek.

Onderdeel tekstboek	Oefenboek	Online
4.1 Luisteren en lezen	1, 2, 4 (+3)	1, 2
4.2 Grammatica		
A Hij en zij	5, 10 (+6)	3
B Wie is dit? Dit is ...		4
C Wat is dit?		4
D Gesloten vragen met هل		5
E Het werkwoord tegenwoordige tijd, enkelvoud	7-9	6
4.3 Het alfabet		
A De letters	11-19	7
B Emfatisch – niet-emfatisch		
4.4 Cultuur	–	
4.5 Woorden en zinnen	20, 21 (+22)	8, 9

3.6 Les 5

In deze les staat de familie centraal. De cursisten leren inductief de nieuwe woordenschat aan. Deze woordenschat leent zich heel goed om zonder vertaling, bijvoorbeeld via het gebruik van plaatjes, aan te leren. Ook kun je bijvoorbeeld een bekende familie, zoals de koninklijke familie, laten zien en benoemen wie wie is. Cursisten vinden het ook altijd erg leuk om iets te schrijven of op te nemen over hun eigen familie.

5.2 Grammatica

Ook bij B 'Hebben' kun je een keuze maken of je عندك meer zoals in het Standaard-arabisch uitsprekt of meer als in de dialecten, zoals in de 'dialectcorner' wordt uitgelegd. Gezien in de meeste dialecten *εandèk* wordt gebruikt in plaats van *εandèkè*, heeft dit tijdens het spreken onze voorkeur.

Print het materiaal bij opdracht 7 'Familiékwartet' dubbelzijdig uit en knip de kaartjes uit. Plastificeer ze als je ze langer wilt laten meegaan.

5.3 Het alfabet

Eventueel kun je bij het bespreken van A 'Zonletters' oefening 8 uit het oefenboek ook tijdens de les maken. De antwoorden kun je laten controleren door een filmpje te laten zien. De link naar dit [filmpje](#) vind je op de website bij 'Docenten'. Dit is een kinderfilmpje voor Arabische kinderen over zon- en maanletters. Ter controle kunnen de cursisten eventueel oefening 9 uit het oefenboek in tweetallen uitvoeren en vervolgens klassikaal nabespreken.

Print het materiaal bij opdracht 9 'Alfabetslang' dubbelzijdig uit en knip de kaartjes uit. Plastificeer ze als je ze langer wilt laten meegaan.

Ter afsluiting van deze les kun je de diagnostische toets over les 5 laten maken door de cursisten.

In twee lessen

Deze les is in twee of meer lessen te onderwijzen. Hiertoe kun je de stof behandelen volgens het hiernavolgende schema. Onderdelen die niet genoemd zijn, kunnen door de cursisten thuis worden doorgenomen.

Les	Paragraaf	Subparagraaf	Opdracht
1	Herhalen letters les 1-4		
	5.1 Luisteren en lezen	A De familie van Rami en Marloes	1
		B De familie van Youssef	2
	5.2 Grammatica	A Eén, twee of meer	
		B 'Hebben'	5
	5.4 Cultuur	B Dialectcorner	
	5.3 Het alfabet	A Zonletters	8, 9
2	5.5 Woorden en zinnen	A Leer-woordenlijst	
	Herhalen 'hebben', familieleden		
	5.1 Luisteren en lezen	C Familiefoto	3, 4
	5.2 Grammatica	C Bezitsconstructie	6, 7
	5.4 Cultuur	A Arabische namen II	10
	5.5 Woorden en zinnen	B Lees-woordenlijst	

Onderdeel 5.6 Taalportfolio is een heel geschikte opdracht om als huiswerk mee te geven en in de volgende les te bespreken.

In het volgende overzicht is aangegeven welke oefeningen uit het oefenboek en op de website aansluiten op de onderdelen van het tekstboek.

Onderdeel tekstboek	Oefenboek	Online
5.1 Luisteren en lezen	1, 2, 3	1, 2, 3
5.2 Grammatica A Eén, twee of meer B 'Hebben' C Bezitsconstructie	4 5, 6 7	4
5.3 Het alfabet A Zonletters Herhalingsopdrachten	8, 9, 10 11, 12 (+13)	5, 6 7
5.4 Cultuur	–	
5.5 Woorden en zinnen	14, 16 (+15)	8

3.7 Les 6

In deze les worden beroepen geïntroduceerd en de familieleden herhaald. Ook worden de getallen 1-99 herhaald doordat de leeftijden worden geïntroduceerd.

6.1 Luisteren en lezen

In tekst C 'Wij houden van werken!' worden zowel zelfstandige naamwoorden als werkwoorden in het meervoud geïntroduceerd. Bespreek de opdrachten bij deze tekst goed.

6.2 Grammatica

Bij opdracht 7 'Enkelvoud en meervoud' noem je steeds een beroep in het enkelvoud, de groep zegt na twee seconden hetzelfde beroep in het meervoud. Kies beroepen met een regelmatig mannelijk of vrouwelijk meervoud, zoals مدرس، موظف، ممرضة، مهندس.

Je kunt voor opdracht 9 'Dobbel het werkwoord' ook zelf dobbelstenen maken, waarop je op de zes zijdes verschillende persoonlijke voornaamwoorden plakt en op een andere dobbelsteen zes werkwoorden in de hij-vorm. Op de website bij les 6 vind je onder lesmaterialen een te printen sjabloon.

6.3 Het alfabet

Het doel is dat de cursisten bij A 'Hènzà-dragers' alle vormen kunnen herkennen en lezen. Het is niet noodzakelijk dat ze alle regels omtrent het schrijven van de hènzà actief kennen.

6.5 Woorden en zinnen

De werkvorm bij opdracht 12 'Het bekende-mensen-spel' is hetzelfde als bij de conversatiedans, maar nu zijn ze niet zichzelf, maar een personage. Help de cursisten met het lezen van hun kaartje voor je met de opdracht begint. Eventueel kunnen de cursisten die hun kaartje al snappen meteen beginnen, ondertussen help je de andere cursisten. Zie suggesties bij les 3, opdracht 9 'Conversatiedans', voor mogelijke muziek.

Ter afsluiting van deze les kun je de diagnostische toets over les 6 laten maken door de cursisten.

In twee lessen

Deze les is in twee of meer lessen te onderwijzen. Hiertoe kun je de stof behandelen volgens het hiernavolgende schema. Onderdelen die niet genoemd zijn, kunnen door de cursisten thuis worden doorgenomen.

Les	Paragraaf	Subparagraaf	Opdracht
1	Herhalen woorden en grammatica les 5		
	6.1 Luisteren en lezen	A De families van Nour en Tim	1
		B Youssefs familie	2, 3, 4
	6.3 Het alfabet	A Hènzà-dragers	
		B De 'èlif màqsoerà	
		C De klemtoon	10, 11*
	6.4 Cultuur	Traditionele Arabische beroepen	12
	6.5 Woorden en zinnen	A Leer-woordenlijst	
2	6.1 Luisteren en lezen	C Wij houden van werken	5
		D Hotel 'Ottoman'	(+6)
	6.2 Grammatica	A Persoonlijke voornaamwoorden in het meervoud	
		B Regelmatig meervoud	7
		C Het werkwoord tegenwoordige tijd, enkelvoud en meervoud	8, 9
	6.5 Woorden en zinnen	B Lees-woordenlijst	

* Opdracht 11 beslaat het hele alfabet.

Onderdeel 6.6 Taalportfolio is een heel geschikte opdracht om als huiswerk mee te geven en in de volgende les te bespreken.

In het volgende overzicht is aangegeven welke oefeningen uit het oefenboek en op de website aansluiten op de onderdelen van het tekstboek.

Onderdeel tekstboek	Oefenboek	Online
6.1 Luisteren en lezen	1, 2, 3, 4 (+5)	1
6.2 Grammatica A Persoonlijke voornaamwoorden in het meervoud B Regelmatig meervoud C Het werkwoord tegenwoordige tijd enkelvoud en meervoud	6, 7 8, 9	2
6.3 Het alfabet A Hènzà-dragers B De 'èlif màqsoerà C De klemtoon Herhalingsoefeningen	10, 11, 12 (+16) 13, 14, 15	4, 5, 6
6.4 Cultuur	–	
6.5 Woorden en zinnen	17, 18, 19	3, 7

3.8 Les 7

In deze les wordt geen nieuwe, inhoudelijke stof gepresenteerd. De les bestaat uit verdiepende opdrachten en herhalingsopdrachten, waarmee alle stof nogmaals ingeslepen wordt.

Wat wel nieuw wordt geïntroduceerd, zijn de ligaturen, de combinaties van lettervormen tot een nieuwe vorm. Het is handig als je deze met de cursisten doorneemt en als ze deze in elk geval kunnen herkennen en lezen. Ze hoeven deze niet per se zelf actief te kunnen schrijven.

Mocht je te weinig tijd hebben in je cursus, dan zou je dit hoofdstuk kunnen overslaan.

7.2 Grammatica

Het materiaal bij opdracht 8 'Herhalingspel' kun je uitprinten en plastificeren. De cursisten nemen een pion of iets anders om mee te 'lopen', zoals een gum of een dopje.

7.3 Het alfabet

Vertel bij A 'Kalligrafie' kort wat over de verschillende kalligrafische stijlen. Je kunt eenvoudige kalligrafie projecteren of uitprinten en door de cursisten proberen te laten ontcijferen.

7.4 Cultuur

C 'Muziek': bespreek het nummer van Amr Diab en luister ernaar, bijvoorbeeld via de link op de website bij 'Docenten'.

Vraag de cursisten naar de clip te kijken en ook op de culturele verschillen te letten.

Wat valt ze op? Zijn er verschillen en overeenkomsten met Europese muziek?

Je kunt ook kort ingaan op de verschillen in uitspraak tussen Egyptisch en Standaard-arabisch; wat bijvoorbeeld opvalt, is dat de قلبی uit ق wordt uitgesproken als een hèmzà: 'àlbie.

Je kunt na het luisteren en bespreken van het refrein van dit lied ook nogmaals de 'Conversatiedans' (les 3, opdracht 9) doen, waarin de cursisten vrij kunnen spreken met elkaar en zo veel mogelijk kunnen herhalen.

Ter afsluiting van deze les kun je de diagnostische toets over les 7 laten maken door de cursisten of de diagnostische toetsen over les 1 tot en met 7 als één toets laten maken.

Onderdeel tekstboek	Oefenboek	Online
7.1 Luisteren en lezen	1, 2, 3	
7.2 Grammatica	4-9	
7.3 Het alfabet	10-17, 19 (+18)	1-5
7.4 Cultuur	20, 22 (+21)	6
7.5 Woorden en zinnen	23-27	(+7)

Bijlage

Werkvormen en variaties voor het talenonderwijs

Er zijn veel goede redenen om de gegeven werkvorm in de cursus te laten voor wat hij is en een variant te zoeken die beter aansluit bij de lessituatie. Denk bijvoorbeeld aan grote of kleine groepen, drukke of (te) rustige groepen, veel of weinig tijd, grote of kleine niveauverschillen, jonge of oudere cursisten, enzovoort.

De werkvormen zijn ingedeeld naar deelvaardigheid. De symbolen   geven aan of de werkvorm respectievelijk individueel, in duo's, in kleine groepjes of klassikaal gedaan kan worden.

De meeste oefeningen zijn zowel mondeling als schriftelijk uit te voeren.

1 Leesvaardigheid

1.1 Voorspellen en controleren

Deze variaties dienen als voorbereiding op leesoefeningen.

Skimmen

De cursisten bekijken gedurende korte tijd (een halve of hele minuut) een tekst en destilleren er zo veel mogelijk informatie uit.

Scannen

Cursisten zoeken naar specifieke informatie in een tekst, bijvoorbeeld naar namen of jaartallen, aan de hand van vragen of van een schema dat moet worden ingevuld.

1.2 Structureren

Het doel van deze werkvormen is het leren herkennen en begrijpen van de structuur en verhaallijn van een tekst.

Puzzelen

Cursisten krijgen een tekst die in stukken is geknipt en leggen de stukken in goede volgorde.

Samenvatting ordenen

Cursisten krijgen een verzameling losse zinnen die ze moeten ordenen. Zo ontstaat een samenvatting van de tekst.

Vertelronde

In een groepje leest iedere cursist een deel van de tekst. Daarna vertellen ze elkaar wat ze gelezen hebben.

1.3 Tekstbegrip

Oefeningen voor gedetailleerder tekstbegrip.

Woordbetekenis raden

Cursisten raden naar de betekenis van woorden door de context.

Gatenteksten invullen

De cursisten ontvangen de tekst met gaten. Ze maken uit de context op welk woord moet worden ingevuld.

Werken met een woordenboek

Cursisten zoeken onbekende woorden op in een woordenboek. Ze kunnen van een korte tekst alle onbekende woorden opzoeken tot ze de tekst woord voor woord begrijpen. Ze kunnen ook (bij een langere tekst) alleen de woorden opzoeken die ze nodig hebben om de strekking van de tekst te begrijpen.

Selectief informatie zoeken

Cursisten zoeken informatie in de tekst aan de hand van vragen.

Appbericht of telegram maken

Cursisten maken van de tekst een appbericht of een telegram door alle minder belangrijke informatie te verwijderen.

Vragen maken

Cursisten maken zelf vragen bij een tekst. Uiteraard kunnen de vragen ook uitgewisseld en beantwoord worden.

Waar/onwaar-stellingen

De cursisten krijgen een paar stellingen waarvan ze moeten zeggen of die waar of niet waar zijn. Het kan ook dat de cursisten voor elkaar een paar stellingen maken.

2 Luistervaardigheid

2.1 Voorafgaand aan het luisteren

Met deze oefeningen trainen de cursisten om voorafgaand aan het luisteren zo veel mogelijk informatie over de tekst te verzamelen. Daarmee wordt het luisteren zelf makkelijker.

Voorspellen

De cursisten voorspellen aan de hand van een afbeelding, een context, een introductietekst en/of de opdracht in het boek om wat voor luistertekst het gaat.

Voorspellen met transcriptie

De cursisten bekijken gedurende een korte tijd (bijvoorbeeld een halve minuut) de transcriptie van de luistertekst en halen er zo veel mogelijk informatie uit.

Voorspellen aan de hand van fragmenten

De docent onderbreekt de luistertekst een aantal keer en vraagt de cursisten te voorspellen hoe de luistertekst verdergaat. De docent kan ook het begin weglaten en daarnaar vragen.

2.2 Oriënterend luisteren

Luisteren aan de hand van vragen

Cursisten luisteren voor de eerste keer naar een fragment aan de hand van specifieke vragen. Ze moeten bijvoorbeeld aankruisen welke onderwerpen er in de tekst voorkomen, noteren hoeveel personen aan het woord komen, of zoeken naar specifieke gegevens zoals namen of getallen.

Zoek de fout

De cursisten luisteren naar een tekst en lezen mee, bijvoorbeeld een songtekst. In de geschreven tekst zitten fouten, die de cursisten verbeteren tijdens het luisteren. Wanneer het gaat om oriënterend luisteren, moeten het grote betekenisfouten zijn.

2.3 Verstavaardigheid

Dictee

De docent leest een tekst voor en de cursisten schrijven hem op.

Afstrepen

De cursisten krijgen een lijst met woorden. Tijdens het luisteren strepen ze de woorden door als ze deze horen. Deze oefening wordt moeilijker als de woorden niet in goede volgorde staan.

Gatentekst

De cursisten luisteren en lezen mee. In de tekst zitten gaten waar ze invullen wat ze horen.

Kniptekst

De cursisten krijgen een transcriptie van de luistertekst in stukken geknipt. Tijdens het luisteren leggen ze de stukken in goede volgorde.

2.4 Begrijpend luisteren

Kniptekst, Gatentekst en Zoek de fout

Deze werkvormen kunnen ingezet worden voor begrijpend lezen als niet de hele tekst maar een samenvatting gebruikt wordt.

Luisteren en vragen beantwoorden

De cursisten luisteren twee keer naar de tekst. Na de eerste keer beantwoorden ze een aantal gesloten vragen (bijvoorbeeld waar/niet waar). Na de tweede keer beantwoorden ze een aantal open vragen.

Luisteren en navertellen

De cursisten luisteren naar de tekst en vertellen hem na.

Deze opdracht wordt makkelijker wanneer het luisteren wordt ondersteund met plaatjes, filmbeelden, mimiek (bij voorlezen) of door mee te lezen.

Afhankelijk van het niveau kan navertellen in het Nederlands of in het Arabisch gebeuren.

Luisteren en samenvatten

Als Luisteren en navertellen, maar dan schriftelijk: de cursisten schrijven een samenvatting.

3 Schrijfvaardigheid

3.1 Stap voor stap naar eigen tekstproductie

Met de volgende oefeningen werken de cursisten in stappen toe naar het schrijven van een eigen tekst in de doeltaal. Wanneer de oefeningen toegespitst worden op (informele) brieven, kan er uiteindelijk (via internet) een correspondentie op gang komen met mensen in het buitenland.

De oefeningen kunnen natuurlijk ook los ingezet worden.

Puzzelen

Cursisten krijgen een tekst die in stukken is geknipt en leggen de stukken in een logische volgorde.

Tekst aanpassen

Cursisten lezen een tekst en passen deze aan een andere (hun eigen?) situatie aan.

Tekst aanvullen

Cursisten lezen een incomplete tekst en vullen ontbrekende stukjes in.

Reactie schrijven

Cursisten lezen een tekst en schrijven vervolgens een reactie. Daarbij maken ze gebruik van de woorden en zinnen uit de gegeven tekst.

Punten uitwerken

Cursisten schrijven een tekst aan de hand van gegeven punten.

Brief aan medecursisten

Cursisten schrijven in tweetallen een tekst aan een ander tweetal. Daarna schrijven ze een reactie op elkaars tekst.

3.2 Andere schrijf oefeningen

Invuloefeningen

Cursisten oefenen het gebruik van grammaticale vormen door woorden of woordgroepen in te vullen. Bij voorkeur vormen de zinnen een samenhangend verhaal.

Tweet of appje

Cursisten oefenen het schrijven van een korte tekst in de vorm van een tweet of een appje. Uiteraard kunnen ze deze berichten ook versturen en op elkaar reageren.

4 Spreek- en gespreksvaardigheid

Kleine variaties

De cursisten lezen een dialoog waarin enkele woorden of zinsdelen gemarkeerd zijn. Daarna oefenen ze de dialoog, waarbij ze de gemarkeerde woorden vervangen door andere.

Interview

De cursisten bereiden een interview voor aan de hand van gegevens op papier. De gegevens kunnen in een schema staan of verwerkt zijn in een leestekst. In het laatste geval bedenken de cursisten zelf de vragen. Het interview wordt vervolgens geoefend in de doeltaal.

Presenteren

De cursisten ontvangen afbeeldingen van bekende personen, bijvoorbeeld sporters, artiesten of politici. Bij elke afbeelding staan enkele kernwoorden in de doeltaal, zoals de naam, de woonplaats, het beroep en een persoonlijk kenmerk. Met behulp van deze kernwoorden stellen de cursisten de persoon op het plaatje voor aan hun medecursisten.

'Native speaker'

Een cursist speelt de rol van native speaker en is bijvoorbeeld ober, winkelbediende, dokter of agent. Deze cursist krijgt zijn/haar tekst helemaal uitgeschreven op papier en is daardoor in staat om mooie zinnen uit te spreken, boven het eigen productief niveau. De medecursist heeft de rol van toerist en probeert zo goed mogelijk te reageren op de tekst van de 'native speaker'.

Zoek iemand die ...

Deze werkvorm is geschikt voor het oefenen van grammaticale structuren. De docent maakt kaartjes met opdrachten die beginnen met 'Zoek iemand die ...'. Wat voor iemand het moet zijn, hangt af van de structuur die geoefend moet worden. Is het bijvoorbeeld de voltooid tegenwoordige tijd, dan kunnen de opdrachten zijn: 'zoek iemand die afgelopen week uit eten is geweest' en 'zoek iemand die nooit een bloemetje voor zijn moeder heeft gekocht'.

De opdrachten worden uitgedeeld en de cursisten gaan op zoek. Ze stellen aan verschillende medecursisten een vraag ('Heb je weleens ...?', 'Ben je deze week ... geweest?'). De medecursisten verwerken dezelfde constructie in hun antwoord.

Verplichte zinnen

Met deze oefening oefenen de cursisten onverwachte onderbrekingen in een dialoog, bijvoorbeeld het vragen om uitleg of herhaling. Een aantal zinnen als 'Sorry, kunt u dat herhalen?' worden van tevoren doorgenomen.

Daarna lezen twee cursisten een dialoog voor. Een van de cursisten verwerkt de verplichte zinnen in de dialoog, de ander moet erop reageren.

Andere mogelijke taalhandelingen zijn bijvoorbeeld: iemand onderbreken, het woord vragen of juist uit willen praten, of manieren om een (telefoon)gesprek abrupt af te breken.

Binnen- en buitencirkel

De docent bereidt een aantal meningsvragen voor over een alledaags en herkenbaar onderwerp.

De cursisten gaan in twee cirkels staan, een binnencirkel en een buitencirkel, met het gezicht naar elkaar toe. De cursisten in de buitencirkel krijgen een vraag van de docent en stellen deze aan degene tegenover zich. De cursisten in de binnencirkel geven antwoord en schuiven daarna één plek op. Zo komen er steeds nieuwe antwoorden.

Verhalen vertellen

De cursisten krijgen een leestekst. Ze krijgen een aantal minuten de gelegenheid om de tekst te bestuderen; daarbij mogen ze aantekeningen maken. Als de tijd is verstreken, neemt de docent de teksten in. De cursisten vertellen uit hun hoofd en met behulp van hun aantekeningen wat ze gelezen hebben.

Steeds minder informatie

Met deze oefening werken de cursisten stap voor stap toe naar het vertellen van een verhaal in de doeltaal.

Stap 1: De cursisten krijgen een afbeelding te zien met daarbij een tekst. Ze lezen de tekst goed door.

Stap 2: De cursisten zien de afbeelding met dezelfde informatie, maar dan in telegramstijl. Er staan alleen hele werkwoorden in de tekst. Aan de hand hiervan reproduceren ze mondeling de tekst.

Stap 3: De cursisten zien de afbeelding met alleen de werkwoorden in de infinitief. Ze reproduceren de tekst.

Stap 4: De cursisten zien de afbeelding met enkele trefwoorden, zonder werkwoorden. Ze reproduceren de tekst.

Stap 5: De cursisten vertellen het verhaal bij de afbeelding, zonder enige hulptekst.

Voorbeeld:

- 1 Laura woont in Dordrecht. Haar moeder werkt in de bibliotheek.
 - 2 Laura: wonen (Dordrecht), werken (moeder, bibliotheek).
 - 3 Laura: wonen, werken.
 - 4 Laura: Dordrecht, moeder, bibliotheek.
- (Simons, 2011)

Raad het plaatje

De docent laat een plaatje zien en vraagt de cursisten om er een setting bij te bedenken. Waar is dit, wie zie je, wat doen ze, enzovoort. Het gaat niet om feiten, de cursisten mogen fantaseren en kunnen het met elkaar oneens zijn.

Deze oefening kan worden uitgebreid door te beginnen met een klein stukje van de afbeelding en in stappen steeds meer te laten zien. De meningen moeten dan steeds worden bijgesteld (Simons, 2011).

Schrijven en spreken zijn productieve vaardigheden, voor beginners lastiger dan de receptieve vaardigheden lezen en luisteren. Daarom is het extra van belang erop te letten:

- dat de oefeningen worden opgebouwd van gesloten naar open;
- dat de thema's herkenbaar en alledaags zijn.

Taalhandelingen die op het beginnersniveau aan bod komen, zijn onder andere: groeten en afscheid nemen, zichzelf en anderen voorstellen, feliciteren, bedanken, zich verontschuldigen, iets accepteren of weigeren, om aandacht vragen, het woord nemen, om herhaling of uitleg vragen, gesprekken beginnen en eindigen.

5 Dictoglos

Dictoglos is een werkvorm waarbij de cursisten alle deelvaardigheden gebruiken. Een samenhangende, korte tekst (6 tot 20 regels) wordt in verschillende rondes voorgelezen of gelezen en de cursisten werken samen aan een reconstructie van de tekst.

Bij het voorlezen wordt er in de eerste ronde alleen geluisterd. In de tweede ronde maken de cursisten aantekeningen. Vervolgens reconstrueren de cursisten de tekst aan de hand van hun aantekeningen, waarbij ze overleggen en discussiëren. De tekst moet inhoudelijk en grammaticaal kloppen, maar hoeft niet letterlijk hetzelfde te zijn als de voorgelezen tekst.

Bij lezen gaan de cursisten actief met de tekst aan de slag: ze omcirkelen, markeren en onderstrepen. Op deze wijze proberen ze de tekst te onthouden. Daarna wordt de tekst ingenomen en reconstrueren ze in overleg de tekst.

Met deze werkvorm worden veel taalvaardigheden tegelijk getraind (Kuiken & Vedder, 2000).

6 Woordenschat

Woordspin

De docent zet een begrip op het bord en de cursisten bedenken woorden die erbij horen.

Omschrijvingen maken

Om een bepaalde verzameling woorden te herhalen: de docent verdeelt de woorden onder de cursisten. Zij maken bij elk woord een omschrijving in de doeltaal. De omschrijvingen worden voorgelezen en de medecursisten raden om welk woord het gaat.

Woorden indelen in categorieën

De cursisten verdelen woorden in groepen. Dit kan met behulp van kaartjes, maar ook door woorden over te schrijven in een tabel. De categorieën kunnen woordsoorten aangeven (werkwoorden, bijvoeglijke naamwoorden), maar ook betekenissen (muziek, sport) of andere kenmerken (vroeger, nu).

Matchen

In de linkerkolom staan woorden, in de rechterkolom omschrijvingen. De cursist verbindt elk woord met de juiste omschrijving. Ook mogelijk met kaartjes.

In plaats van omschrijvingen kunnen in de rechterkolom ook vertalingen, antoniemen of plaatjes staan.

Woordkaarten maken

Cursisten maken kaartjes van de woorden die ze lastig vinden. Op de voorkant staat het woord, op de achterkant de omschrijving of vertaling. Door het maken zelf blijven de woorden al beter hangen, maar de kaartjes zijn vervolgens ook goed te gebruiken voor overhoren, in tweetallen of individueel (de cursist overhoort zichzelf).

Gatentekst

De cursisten krijgen een gatentekst waarin ze de nieuw geleerde woorden moeten invullen. Ze maken uit de context op welk woord het moet zijn.

Galgje

Een bekende, klassikale werkvorm die zeer activerend en motiverend werkt.

7 Aanbevolen literatuur en websites

Al-Batal, M. (ed.) (2017). *Arabic as One Language. Integrating Dialect in the Arabic Language Curriculum*, 1^e druk. Georgetown University Press.

Coole, D. de & Valk, A. (2015). *Actief met taal – Didactische werkvormen voor het talenonderwijs*, 2^e druk. Coutinho.

[<https://www.coutinho.nl/nl/actief-met-taal-9789046904398>]

Dönszelmann, S., Beuningen, C. van, Kaal, A. & Graaff, R. de (red.) (2020). *Handboek vreemdetalendidactiek*, 1^e druk. Coutinho.

[<https://www.coutinho.nl/nl/handboek-vreemdetalendidactiek-9789046907641>]

Keijzer, J., Verheggen, K. & Gils, D. van (2016). *Differentiëren in het talenonderwijs – Kleine ingrepen, grote effecten*, 1^e druk. Coutinho.

[<https://www.coutinho.nl/nl/differentieren-in-het-talenonderwijs-9789046905456>]

Knaap, E. van der (2019). *Literatuur en film in het vreemdetalenonderwijs*, 1^e druk. Coutinho.

[<https://www.coutinho.nl/nl/literatuur-en-film-in-het-vreemdetalenonderwijs-9789046906774>]

Kuiken, F. & Vedder, I. (2000). *Dictoglos – Samenwerkend leren in het tweede- en vreemdetalenonderwijs*, 1^e druk. Coutinho.

[<https://www.coutinho.nl/nl/dictoglos-9789062832156>]

Kwakernaak, E. (2015). *Didactiek van het vreemdetalenonderwijs*, 2^e druk. Coutinho.

[<https://www.coutinho.nl/nl/didactiek-van-het-vreemdetalenonderwijs-9789046904404>]

Mesie, M. & Kammenga, A. (2020). *Unmute. Activerende didactiek voor de online talles*, 1^e druk. Coutinho.

[<https://www.coutinho.nl/nl/unmute-9789046907757>]

Mesie, M., Perry, G. & Pronk, M. (2019). *Taal in beeld. 45 taalgerichte werkvormen bij beeldmateriaal*, 1^e druk. Coutinho.

[<https://www.coutinho.nl/nl/taal-in-beeld-9789046907061>]

- Mesie, M., Perry, G. & Rose, P. (2017). *DigiTaal – Werkvormen voor het talenonderwijs*, 1^e druk. Coutinho.
[<https://www.coutinho.nl/nl/digitaal-9789046905517>]
- Minnema, L. (2018). *Woordenstroom*, 1^e druk. Coutinho.
[<https://www.coutinho.nl/nl/woordenstroom-9789046906088>]
- Olijhoek, V. & Valk, A. (2016). *Taalprikkel – Korte activiteiten voor elke taal*, 1^e druk. Coutinho.
[<https://www.coutinho.nl/nl/taalprikkel-9789046905173>]
- Oskam, S. (2013). *Praktische didactiek voor Engels in het basisonderwijs*, 6^e druk. Coutinho.
[<https://www.coutinho.nl/nl/praktische-didactiek-voor-engels-in-het-basisonderwijs-9789046903520>]
- Simons, M. (2011). *Workshop Vereniging voor Levende Talen*, gevolgd in Utrecht, november 2011.
[<https://studylibnl.com/doc/878485/werkvormen-en-varianties-voor-het-talenonderwijs>]
- Staatsen, F. & Heebing, S. (2015). *Moderne vreemde talen in de onderbouw*, 5^e druk. Coutinho.
[<https://www.coutinho.nl/nl/moderne-vreemde-talen-in-de-onderbouw-9789046904107>]
- Younes, M. (2015). *The Integrated Approach to Arabic Instruction*, 1^e druk. Routledge.

- <https://www.memrise.com/>
Website en app (Android en Apple) waarmee je als docent je eigen vocabulaire-cursussen kunt maken. Het mooie is dat de voortgang van de student wordt bijgehouden, en je ook een klassengroep kunt aanmaken. Zo kunnen cursisten met elkaar spelen. Woorden worden op een cyclische manier herhaald. Er staan al veel cursussen klaar om te gebruiken (ook in de gratis versie).
- <https://www.socrative.com/>
Website en app (Android en Apple). Vergelijkbaar met 'de stemkastjes' bij congressen en dergelijke: de docent maakt een vragenlijst (*quiz*), de cursisten sturen hun antwoord en de site genereert daar direct een overzicht van op het scherm. De werkvorm is interactiever te maken door de cursisten tegen elkaar te laten strijden. Vraagt goede voorbereiding en enige behendigheid van de docent. Alle cursisten hebben een device nodig.
Voor alle talen (en andere vakken).
- <http://www.edwordle.net/>
Maakt een visuele voorstelling van de frequentste woorden in een tekst.
Voor alle talen (en andere vakken).

- <https://quizlet.com/nl>
Je kunt als docent zelf *quizen* (toetsen en oefeningen) maken, maar er staat ook al veel materiaal klaar om te gebruiken.
- <https://taalklas2punt0.blogspot.com/>
Een site met eindeloos veel tools voor docenten om hun lessen leuker, boeiender of motiverender te maken. Elke link heeft weer een doorklikmogelijkheid naar meer en meer. Werken met ICT moet wel een beetje je hobby zijn ...
Voor alle talen.
- <https://www.bbc.co.uk/languages/index.shtml>
Een schat aan materiaal! De ene taal is wat uitgebreider dan de andere, maar er zitten juweeltjes tussen.
Voor 40 talen.
- <https://www.audio-lingua.eu/?lang=fr>
Een (Franse) website met goede luisterteksten.
Voor Arabisch, Chinees, Duits, Engels, Frans, Italiaans, Occitaans, Portugees, Russisch en Spaans.
- [Leer Arabische grammatica](#)
Het YouTube-kanaal 'Leer Arabische grammatica' heeft diverse filmpjes om grammatica te leren.
- <https://cooljugator.com/>
Veelvoorkomende werkwoorden vervoegen kan met Cooljugator.
- <https://langmedia.fivecolleges.edu/arabic>
Een schat aan authentieke video's in verschillende dialecten vind je op LangMedia!
- <https://learning.aljazeera.net/ar#>
Aljazeera biedt educatieve video's voor beginners aan.
- https://www.laits.utexas.edu/aswaat/video_s.php
Aswaat Arabiyya biedt authentieke video's per niveau.
- <http://www.livingarabic.com/>
De website van Lughatuna bevat een Engels-Arabisch woordenboek voor MSA en dialecten.